Eerste Kamer der Staten-Generaal **I**

Vergaderjaar 2026-2027

35 985 Wijziging van de Mededingingswet in verband met aanpassing van de bepalingen over markt en overheid

B **VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR ECONOMISCHE ZAKEN / KLIMAAT EN GROENE GROEI**[1]
Vastgesteld 17 november 2026

Het voorliggende wetsvoorstel heeft de fractieleden van de **BBB** en **VVD** aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerking en het stellen van de volgende vragen.

Hoofdlijnen van het wetsvoorstel

De AMvB met nadere motiveringseisen en de praktische handreiking zullen pas op 1 juli 2027 gereed zijn.[2] In de memorie van toelichting wordt aangegeven dat de motiveringseisen een aanvulling zijn op de motiverings- en belangenafwegingsvereisten die in de Awb zijn opgenomen.[3] Waarom is ervoor gekozen om met aanvullende eisen te komen? Hoe kunnen de leden van de **BBB**-fractie en andere leden van de Eerste Kamer zich een oordeel vormen over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid als de uitwerking pas later bekend wordt? Hebben de gemeenten voldoende capaciteit om deze wet uit te voeren? Heeft de ACM voldoende capaciteit om deze nieuwe wet te gaan handhaven? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Ook de fractieleden van de **VVD** hebben vragen omtrent de motiveringseisen. De motiveringseisen, zoals opgesteld in de memorie van toelichting, dienen te worden uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur.[4] De regering heeft destijds vooruitlopend op de totstandkoming van de algemene maatregel van bestuur de motiveringseisen opgesteld. Kan de regering aangeven in hoeverre deze eisen aansluiten bij de huidige praktijk? Kan de regering daarbij aangeven hoe wordt voorkomen dat de motivering voor een algemeenbelanguitzondering zo ruim wordt uitgelegd dat zij feitelijk een ontsnappingsroute wordt voor de markt-en-overheidregels?

In het wetsvoorstel staat opgenomen dat een voorgenomen concentratie binnen een jaar moet plaatsvinden.[5] In de praktijk is dat niet altijd haalbaar. Dit is ook een aanvulling op Europese regels. Is hier sprake van “gold plating”? Waarom is hiervoor gekozen? De fractieleden van de **BBB** ontvangen hierop graag een toelichting.

In de Tweede Kamer is het amendement Van der Lee en Bühler aangenomen waardoor voor sportaccommodaties de verplichte marktconsultatie vervalt.[6] De fractieleden van de **VVD** hebben zorgen dat hiermee activiteiten waarvoor ook commerciële aanbieders beschikbaar

---

[1] Samenstelling:
Van Aelst-den Uijl (SP), Van Ballekom (VVD), Baumgarten (JA21), Beukering (Fractie-Beukering), Bovens (CDA), Crone (PRO), Dessing (FVD), Van Gasteren (Fractie-Van Gasteren), Van der Goot (OPNL), Van Gurp (PRO), Holterhues (ChristenUnie), Karaaslan (D66), Kluit (PRO) (voorzitter), Kroon (BBB), Van Langen-Visbeek (BBB) (ondervoorzitter), Van Meenen (D66), Panman (BBB), Perin-Gopie (Volt), Petersen (VVD), Van Rooijen (50PLUS), Van de Sanden (Fractie-Van de Sanden), Schalk (SGP), Steenkamp (CDA), Straus (VVD), Van Strien (PVV), Thijsssen (PRO), Visseren-Hamakers (Fractie-Visseren-Hamakers), Walenkamp (Fractie-Walenkamp)
[2] Plenaire behandeling 35.985 Tweede Kamer, 22 september 2026, p. 11.
[3] *Kamerstukken II* 2021/22, 35.985, nr. 3, p. 8.
[4] *Kamerstukken II* 2021/22, 35.985, nr. 3, p. 8.
[5] NautaDutilh, ‘Consultatie wijziging van de Mededingingswet in verband met wijziging van de Wet Markt en Overheid en het concentratietoezicht’, 27 oktober 2017, p. 7.
[6] *Kamerstukken II* 2025/26, 35.985, nr. 14.

zijn gemakkelijker onder de uitzondering van algemeen belang kunnen worden gebracht. Kan de regering toelichten waarom juist in deze sector minder waarborgen tegen marktverstoring gerechtvaardigd zijn?

In de nota naar aanleiding van het verslag benadrukt de regering dat het betrekken van ondernemers en andere soorten sportaanbieders in gemeentelijke besluitvormingsprocessen van meerwaarde is.[7] Het aangenomen amendement Van der Lee en Bühler kan echter in conflict komen te staan met sporten die dicht op de markt zitten. Hoe wordt juist, met het oog op de doelstelling van de wet, in deze sector gezorgd voor een gelijk speelveld?

Gevolgen

Volgens de ramingen in de memorie van toelichting bedragen de kosten van een marktconsultatie circa € 2.200 en die van een evaluatie circa € 2.800. Gelet op de inflatie liggen deze bedragen inmiddels waarschijnlijk ongeveer 30% hoger. De totale kosten worden geraamd op € 780.000 tot € 1,3 miljoen per gemeente per jaar, bestaande uit proceskosten en extra ambtelijke inzet. Over een periode van vijf jaar komt dit neer op € 3,9 tot € 6,5 miljoen per gemeente.[8] De fractieleden van de **BBB** vragen of de regering het proportioneel acht om deze extra investering neer te leggen bij gemeenten, terwijl er bijvoorbeeld in 2021 maar twintig signalen over oneerlijke concurrentie bij de ACM zijn binnengekomen. Gaat de regering de gemeenten tegemoetkomen in de kosten die deze wet met zich meebrengt? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

In vele dorpen vormen het buurthuis, de schaakclub, de speel-o-theek of de historische vereniging het cement van de gemeenschap en maken zij gebruik van gemeentelijke panden tegen een redelijke maatschappelijke huur. De fractieleden van de **BBB** vragen of de regering erkent dat de verplichting tot periodieke herbeoordeling van algemeenbelangbesluiten een grote onzekerheid met zich meebrengt voor vrijwilligersbesturen die langjarige investeringen moeten doen in jeugd, leden en accommodaties. Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Wanneer buurgemeenten doelmatig willen samenwerken, bijvoorbeeld door het uitlenen van apparatuur, personeel of het gezamenlijk benutten van ICT-capaciteit, moeten zij kunnen rekenen op een heldere uitzondering op de gedragsregels. Kan de regering bevestigen dat deze wet efficiënte publieke samenwerking niet verder bemoeilijkt met administratieve procedures en verplichte kostendoorberekeningen? De leden van de **BBB**-fractie ontvangen hierop graag een toelichting.

De regering stelt dat dit wetsvoorstel oneerlijke concurrentie door overheden moet tegengaan.[9] De fractieleden van de **VVD** vragen hoe de regering het risico beoordeelt dat een groeiend aantal algemeenbelangbesluiten juist leidt tot meer concurrentie door de overheid met private ondernemingen.

Uitvoering en handhaving

De fractieleden van de **BBB** vragen of de regering kan uitleggen hoe lokale overheden moeten navigeren tussen de nieuwe eisen van de Wet markt en overheid enerzijds en de strenge jurisprudentie uit het Didam-arrest anderzijds. Waar een gemeente op grond van dit wetsvoorstel bij het verhuren of verkopen van maatschappelijk vastgoed onder de marktprijs – zoals een dorpshuis, sportcomplex of jachthaven – verplicht wordt om een marktconsultatie te houden en een algemeenbelangenbesluit vast te stellen, eist de Hoge Raad in het Didam-arrest dat bij de uitgifte van schaarse onroerende zaken in beginsel mededingingsruimte en gelijke kansen worden geboden via een openbare selectieprocedure.[10]

[7] *Kamerstukken II* 2021/22, 35.985, nr. 6, p. 16.
[8] *Kamerstukken II* 2021/22, 35.985, nr. 3, p. 20.
[9] *Kamerstukken II* 2021/22, 35.985, nr. 3.
[10] HR, 26 november 2021, ECLI:NL:HR:2021:1778, Hoge Raad, 20/00123.

Erkent de regering dat een gemeente die een zorgvuldig algemeenbelangenbesluit heeft genomen alsnog door een gepasseerde marktpartij bij de civiele rechter kan worden aangeklaagd via het Didam-arrest?

Biedt de toegezegde praktische handreiking gemeenten concrete houvast om te voorkomen dat dorpsvoorzieningen en lokale initiatieven vastlopen tussen deze twee verschillende wettelijke regimes? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

Advies en consultatie

Ondernemers beklagen zich ook over partijen als het CBS, het Kadaster, het KNMI en Staatsbosbeheer, die hun publieke taak steeds ruimer uitleggen en commerciële diensten aanbieden zoals dataverkoop, software of gedetailleerde weerprognoses.[11] De fractieleden van de **BBB** vragen waarom deze activiteiten als zogeheten "publieke taak" nog steeds buiten de reikwijdte van de Wet markt en overheid vallen? Waarom is ervoor gekozen om de reikwijdte van de wet te beperken? Deze leden ontvangen hierop graag een toelichting.

De leden van de **VVD**-fractie zien ook in de mediasector een voortdurende discussie over de verhouding tussen publieke taken en commerciële activiteiten, waarbij de overheid via de publieke omroep actief is op een markt met private aanbieders. Welke lessen trekt de regering uit deze discussie voor de afbakening van 'algemeen belang' in dit wetsvoorstel, en hoe voorkomt hij dat overheden ook in andere sectoren steeds meer activiteiten naar zich toetrekken die in beginsel door de markt kunnen worden verricht?

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien de nota naar aanleiding van het verslag – bij voorkeur binnen **vier weken** - met belangstelling tegemoet.

De voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei
Kluit

De griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei
Karthaus

[11] ‘Weerbedrijven slepen KNMI voor de rechter om 'met belastinggeld betaalde app', 19 februari 2025, RTL Nieuws; ‘Statistiekbureaus naar de rechter om 'marktverstoring' CBS’, 23 november 2020, NRC; ‘Afwijzing handhavingsverzoek: KLIC-viewer van Kadaster past binnen overheidstaak’, 2 februari 2021, ACM; *Kamerstukken II* 2025/26, 35.985, nr. 23; VNO-NCW, MKB-Nederland, 27 oktober 2017, ‘Reactie op internetconsultatie wijziging wet markt en overheid’.